

VAHİD MAHTÛMÎ VE MORA FETİH-NÂMESİ *

Sevim Üngün

Efsûnun kadeh du'âsı gibi şikest humâr-ı Şubbâniye okuyarak yola girip yevmen mine'l-eyyâm 'arûs-ı pür-zîver-i gerdûn-ı köhne kemhây-ı siyâh-fâm-ı şâmı çıkarıp dibây-ı zibây-ı rûzî derber ve "küllü cedîdün lezze", mazmûnun ezber eder¹. Nev- devletân-ı manstb-ı visâlden bir bülheves-i perişân-ahvâl ve sâde-levh-i aşûfte-hâl pîrzen-i dehr-i kühen-sâlin ferifte-i nakş-ı cemâli ve dil-dâde-i nireng-i iltifâtı bî-mâlf olup,

Nazım

*Dâd-ı âhım gam-ı zülfüyle o mâhın bu gice
Mûris-i 'ışk-ı nev oldu (31 *) feleğe erince
Dil-i zârımda olan dâğ-ı kühen oldu cedîd
Mâ'îl oldum yine bir tâze cevâne Yenice*

lâfiyle künbed-i âsumânını pür-tanîn eyler. Meğer ol gün ramazân-ı şerîfin dokuzuncu cum'a-ertesî idi kim, pâdişâh-ı 'âli-vekâr u 'âkil Yenice kasabasına dâhil olup misâl-i köhne takvîm-i 'âtl u mânend-i ferd-i bâtil-ı zîver-i tâk-ı nisyân olan bende-i dîrnelerin şeref-i iltifât-ı nev-be-nevleri ile mesrûr u handân eylediler. Onuncu pazar günü Yassı-köy nâm menzile nüzûl eyleyüp,

Nazım

*Dil-i zârın vatânı zülf-i mutarrâda mıdır
Menzil-i ehl-i havâ 'âlem-i bâlâda mıdır*

* Makalenin baş kısmı için bk. Tarih Dergisi, XV/20, 101-116; XVI/21, 68-76.

¹ eder Ü : eyledikde H.

(31^b) *Konmak ister ana bu golda gönül mürgi 'aceb
Yasst-köy sine-i sîmin-i dil-ârâda mıdır*

deyu kâ'ide-i istifsârı ser-hadd-i itnâba eriştirdiler. Hergiz dehân-ı yâr ve muy-miyân-ı dil-dâr gibi bu râz-ı mübhem ve sırr-ı nâ-mülhemden haberdâr olmayup bister-i istirâhatı efrâste-i zemîn-i ikâ-met eylediler. Ramazân-ı şerifin on birinci pazar-ertesî günü ol serîr-i saltanatın sultan ibni sultânı ve mülk-i sa'âdetin Süleymân-ı zamânî gûşe-i târik-i mihnetde bîm-i kabûs-ı firkati ile masrûc-ı küçe-i hasreti ve mahmûm-ı ferâş-ı firkati olan rencûr-ı mehcûrları ruk-ya-i nuvâziş ve sirkencübân-i pûzişleri ile devâ-pezîr-i tesliyet eyleyüp,

Beyit

(32^a) *Cihân bağında ey Bâkî budur makbûl-i ins ü cin
Ne kimse senden incinsin ne sen bir kimseden incin*

şerbet-i hoş-güvâriyle teskîn-i harâret-i hummây-ı hasret eyledik-de² mübtelây-ı sarc-ı nâz ü istignâ olan hûbân-ı nâzenîlerin 'âşık-ı âvâre ve hazînleri ruhsat-ı şekvâ bulup,

Nazım

*Nice datar 'aceb öyle firîşte-ğu güzeli
Kî hüsn ü ân ile nev'-i beşerde yok bedeli
Mîsâl-i ahker-i efsürde berk-ı âhımdan
Yanup kül olsa revâdır değil Gümürçüneli*

'arz-ı hâlin divân-ı 'adâlet-ünvân-ı pâdişâh-ı zî-şâna 'arz eyleyüp ol nabz-âşinây-ı (32^b) cân u dil-i 'âlem olan tabîb-i çâre-sâz-ı İsa-demden deryûze-i dârûy-ı derd-i mübhem etmek ile dil-şâd u hurrem olup şehr-i mezkûrun on ikinci salı günü resm-i mizbân-ı mihmân-ı nevâzi ve kâ'ide-i sâhib-hâneği vü ziyâfet-sâzi ne ise mer'î tutup on üçüncü çehâr-şenbih günü,

² bir bülhevesi ..(30b).. hasret eyledikde Ü: -H

Beyit

*Kande 'azm eyler isen 'avn-i Hudâ gârin ola
Hazret-i Hızır nebî kâfile-sâlârin ola*

terânesiyle 'Ulûfeciler nâm karye cânibine firistâde³ eylediler.

Nazım

(33^a) *'Ulûfesini hazienda tamâm alan 'asker
Efendisi için ölse 'aceb mi vakt-ı sefer
Nukûd-ı cân telef etmek kulun vazifesidir
Direm-harîde kuludur şehin 'ulûfeciler*

Mubâhât ile karye-i 'Ulûfecilerin sagır ü kebri istikbâl eyleyüp kemal-i ta'zim ve tevkîr ile ol cân-ı 'âlem olan şehriyâr-ı muhte-şemi « السلطان في البلد كالروح في الجسد » makâlesiyle menzil-i mute'ay-yinesine nüzûl etdirdiler. Meğer bî-çâreler niçe eyyâm idi kim⁴, arzûy-ı makdem-i sultân ile sûret-i bî-câna dönüp,

Nazım

*Vücûdu hecri bî-cân eyledi cânânımız gelse
Muhassal görsek ol rûh-ı revânı hânımız gelse
Nazardan dâr olaldan mülk-i dil gâyet harâb oldu
Yapulsa gönlümüz ol şâh-ı 'âlî-şânımız gelse*

(33^b) nazımın evrâd-ı zebân eyler idi. On dördüncü Penç-şenbih günü pâdişâh-ı zî-şân dârât ü 'ünvân ile 'Ulûfeciler'den kalkup esnây-ı râhda Kara-Baba tekkesi civârında yemeklenmeğin⁵ hüd-dâm-ı zâviye-i mezkûra⁶ "الصدقة تدبلا وتزيد العمر" mefhûmunca⁷ 'atiyye vü ihsân irsâliyle mesrûr u şâdmân buyurup,

³ firistâde Ü: 'azîmet H.

⁴ kim Ü: ki H.

⁵ civârında yemeklenmeğin Ü: -H.

⁶ hüdâm zaviye-i mezkûra

Ü: hüdâmına H.

⁷ mefhûmunca Ü: mefhûmuna H.

Nazım

*Eylesem çeşm-i tamâşâyı cemende seyrî
Hâr olur dideme ol gülbün-i nâzûk gayrî
Yârsız külhan imiş 'âşîka seyr-i gülşen
Dil-i zârım n'ola terk eylese seyr-i Mîrî*

Nesir: Mağâlesiyle cenâb-ı pâdişâh-ı 'âli-câh Mîrî kal'esinde⁸ tahassun⁹ buyurdular. (34^a) Ramazân-ı şerifin on beşinci cum'asında¹⁰ Mîrî'den göçüp¹¹ güzergâh-ı pâdişâh-ı pür-intibâhda bir mevzi'de iki 'aded ılıca var idi kim eşk-rîz-i hasret olmada çeşme-i çeşmân-ı 'âşîk-ı zârın 'aynî idiler. Şeref-i kudûm-ı meymenet-lüzûmlarıyla müşerref olduklarından sonra bâlây-ı kuhsârda bir hânkâh-ı kerâmet-medâr var idi kim,¹² kemâl-i rif'atinden zirve-i a'lâsı künküre-i âsumâna erişmiş ve târek-i kulle-i bülend ü bâlâsı derûn-ı felek-i çehârumdan geçüp belki çarh-ı atlasa girmiş idi. Hazret-i hünkâr-ı mihr-etvar kemâl-i mahabbetden nâşi ebr-i bahâr gibi ol kulle-i âsumân-kirdâra çıkup "إذا تحيرتم في الامور فاستعينوا من اهل القيور" fehvâsınca (34^b) mahali-i mezbûrda medfûn olan velî-i muhtâr-kim¹³ füyûzât-ı enfâs-ı Mesih-âsâr ile Nefes Baba demekle iştihârî var idi- ziyâret eyleyüp¹⁴,

Nazım

*Rûhundan isti'ânet edüp eylerim recâ
Ârâm-ı cân-ı zârım¹⁵ içün bir Nefes Baba
Geldî ümmîd-i himmet edüp âsitânîna
Hân Ahmed ey bihîn¹⁶ güher-i tâc-ı evliyâ*

mevzûnun tekrâr eyleyerek ol makâm-ı melâike haşemi¹⁷ zâ'ir ü dâ'ir¹⁸ olup,

⁸ kal'esinde Ü: kal'esi civârında H.

⁹ tahassun Ü: nasb-ı sâyebân H.

¹⁰ cum'asında Ü: cum'a gûaü H.

¹¹ göçüp Ü: kalkup 'azîmet buyurdular H.

¹² kim Ü: ki H.

¹³ kim Ü: ki H.

¹⁴ ziyâret eyleyüp Ü: -H.

¹⁵ ârâm-ı cân-ı zârım Ü: ârâm-ı tîfl-ı cânım H.

¹⁶ bihîn Ü: güzîn. H.

¹⁷ haşemi Ü: hüddâmı H.

¹⁸ ve dâ'ir Ü: -H.

Beyit

*Germ ü serd-i 'arsa-i mahşerden ister isen necât
Sünnet üzere eyle tecdîd-i vuzû' kıl es-selât*

pendile 'âmil ve iki rek'at şükr-i vuzû' ba'dehû dest-i tevakkû' u münâcâtı dergâh-ı kâdî'l-hâcâta (35^a) ber-dâşte kılup ol dervîş-i şâhân ve şâh-ı dervîşâna¹⁹ fütûhât-ı 'aliyye-i cezîre-i Mora içün hamd-i bî-hadd ve şükr-i lâ-yu'add eyledikden sonra "Rabbi hab lî-mülken la-yanbagî li-ahara min ba'dî", nass-ı şerifin hâtime-i du'ây-ı icâbet-karîn eyleyüp²⁰ hüddâm-ı cennet²¹-makâm ve mü-lâzımân-ı sa'âdet-encâm-ı müşârünileyhe²² ihsân u in'âm etdikten sonra Şâhîler nâm karye -kim²³ Şâhîler olduğunda şekk²⁴ olunmuş- tur- menzil-i pâdişâh-ı sâhib-i ihtîşâm olup,

Nazım

*Gazây-ı ekber-i nefse okandukda ilâhîler
Feleklerde melek deryâda tahsin etdi mâhîler
Kesüp mikrâz-ı mergile kabâ a'dâya bir topdan
Bahâdırliklar etdi ceng-i sultânîde Şâhîler*

(35^b) menkabeşiyle karye-i mezkûru vasf ederek nüzûl kılındıkda²⁵ Âsaf-ı kişver-güşâ tarafından Telhîsî Ebu Bekir Ağa Çuka adasının fethi peygâmın erişdirüp ve Benefşe adasının gülşen-i ihsân-ı²⁶ islâma ilhâkı haberin getürmekle ma'hûd Ebu Bekir Ağa²⁷ şâyân-ı in'âm-ı Pâdişâh-ı cihân²⁸ ve hil'at-be-düş-ı iltifât-ı şâh-ı 'azîmü's-şân olduğunda,

¹⁹ dervîşâna Ü: dervîşân-ı müsli-

mîn ve'l-bakkânî bi's-sâlihîn H.

²⁰ eyleyüp Ü: eylediler H.

²¹ cennet Ü: -H.

²² hüddâm... müşârünileyhe Ü: mü-

şârünileyhîn hüddâm-ı kirâm ve

mülâzımân-ı makâm-ı sa'âdet-

encâmına H.

²³ kim Ü: ki H.

²⁴ şekk Ü: iştibâh H.

²⁵ kılındıkda Ü: buyuruldukda H.

²⁶ ihsân Ü: husûn H.

²⁷ ma'hûd Ebu Bekir Ağa Ü: -H.

²⁸ pâdişâh-ı cihân H: ihsân Ü.

Tarih

*Cihân bağında bir bülbül Vahîdâ didi târihin
Benefşe gül gibi açıldı bād-ı feth-i vahid ile*

nazmı nesim-i feyz-i şâdîden gûlbün-i muhlis-i Vahîd'de lutf-ı âb u havây-ı isti'dâd ile gûşâd olan goncayı seyreder. Mâh-ı ramazânın on altıncı cum'a-ertesini (36*) günü Şâhîler'den otağ-ı humâyûn-ı pâdişâhî kalkup Kara nâm yere kuruldu. Hakkâ ki, o²⁹ cây-ı dil-keş ve makâm-ı ferah-bahş bir mevzi'-i lâtif ve menzil-i münîf idi kim lutf-ı âb u havâsından gül-i handân sahn-ı gülistânda giribân çâk açılırdı ve evrak u ezhâr-ı nihâl-i büstân nesim-i cân-fezây-ı dil-gûşâsında dökülür saçılırdı. Sahrây-ı bî-kerâmî kerîmler tab'ı gibi vesî' ve kühsâr-ı büleñ ü bâlâsı cevân-merdler himmeti gibi refî' olduğundan 'abd³⁰ lisânî kuş dilince bu nazmîle elhân eylerdi kim,

Nazım

(36^b) *Yok yere görme revâ cânîñ renc-i sefere
Olma âlûde gubâr-i gam u gerd-i kedere
Dil-i 'uşşâkda efkâr-ı sevâd gibi gönül
Bulamaz milket-i islâmîda mesken kefere*

Pâdişâh-ı 'âli-vekâr ol gice anda karar eyleyüp 'ale's-sabâh göç eyleyüp Zeynel-Vakfı nâm menzile nüzûl eylediler- ki ol mevzi'e Çömlekçi Çayırı dahi derler idi-. Bendegân-ı sa'âdet-destgâh-ı pâdişâh-ı 'âli-câhın ol cây-gâha nigâh-ı lutfın lutf-i nigâhından fehm eyleyüp,

Nazım

Etdi ta'mîr şeh-i memleket-ârâg-ı kerem

²⁹ o Ü : ol H.

³⁰ 'abd Ü : 'ind H.

*Gil-i ihsân ile kâşâne-i cüdün sakfın
Kendi vakfı iken ihsânı eli kullarına
Şeh-i iklim-i 'atâ eyledi zeyn el (~Zeynel) vakfın*

zemzemesin büleñd eylediler. (37*) Mâh-ı ramazânın on sekizinci pazar-ertesini günü vakte ki gürisne-çeşmân-ı nücûm-ı semâ seyr-i feyz-i simât-ı mihr-i cihân-peymâ oldu. Veliyyü'n-ni'am-ı 'âlem olan dâver-i evreng-i devlet süvâr-ı rahş-ı 'azîmet olup henüz sultân-ı hâver ta'âm-ı çâştan sır olup el yumadan pâdişâh-ı iklim-i vusûl Dimetoka sahrasına nüzûl eyleyüp hânçe-i pür-ni'am-ı ikâmeti piş-gir-i sofrâ-i erbâb-ı sefer ve nüzl-i mâ-hazar-ı istirâhatı huzûr-ı sa'âdetinde cilve-ger eyleyüp,

Nazım

*Seyr-i feyz ol, gam-ı dehri gime ey gürisne-çeşm
Bakma vir kısmet-i maksûma rızâ az u çoğa³¹
Matbah-ı 'âmire-i hazret-i Hân Ahmed'de
Karnı açâ de ziyâfet haberin deme toka (~Dimetoka)*

(37^b) mâ-sadakıyla çâşnigîr-i ni'am-ı sarây-ı devletine salây-ı hâss u 'âm etdirdi. Ramazân-ı şerifin on dokuzuncu salı günü çünkü erbâb-ı seferin hânende-i seyr-i âhengi 'azîmetlerinin,

Beyit

*İsbât-ı meh savma olan mahabbeti saklar
Kâğıd uçurur menzil ile golda ulaklar*

terânesi tamâm oldu³². Ehl-i hazarın mugannî-i bezm-i imsâk ü ikâmetleri,

Beyit

Yevm-i şek sohbetine sıra sıkarken yârân

³¹ çoğa Ü : çoka H.

³² oldu Ü : eyledi H.

Sık boğaz etdi basup şahne-i şehri ramazân

nağmesine ruhsat-ı³³ âgaz buldu ki,³⁴ ablak-ı³⁵ zerrin-zeyn-i âftâb sıtabl-i hâverden çıkup hing-ı âsmân ile 'inân (38^a) der- 'inân ve eşheb-i berk-reftâr-ı mihr-i cenâb tavile-i maşrik-ı münevvereden kûş sıkup tevsen-i felek germ-i 'inân ile cevelân ederek rikâb ber-rikâb oldukda sultân-ı³⁶ mansûr-ı mu'eyyed gâzi Hân Ahmed ibni Sultân Mehmed gâh âftâb gibi zer-efşânlık ve gâh ebr-i nisân-vâr güher-feşânlık ederek âlây ile dâr-ı meymene-i Edrene'ye dâhil olup,

Nazım

*Revh-bahş olmuş havây-ı cân-fezây-ı Edrene
Gâlsen-i cennet midir bilmem sarây-ı Edrene
Şehrini şehri Sıtanbul üzre tercih eylemem
Lâkin zevkine müraccahdır safây-ı Edrene*

(38^b) menkabesi gûş olundukda şiddet-i râh-ı sefer ferâmûş olup bâdiye-i gerd-i bevâdi-i³⁷ hicrân ü sahra neverd-i firâk-ı yârân olan ihvân-ı yâr-ı kadîm mihrîbânın ve mûcib-i ârâm-ı cân-ı nâ-tüvânın buldukda katarât-ı eşk-i hasret ve 'aberât-ı sirişk-i meserret rizân olarak³⁸ birbirin³⁹ der-âğuş-ı visâl⁴⁰ eyleyüp,

Nazım

*Gönül ki, sînede sensiz garîb imiş cânâ
Vatanda 'âşika küy-i habîb imiş cânâ
Gamınla gurbete salmışdı rûzgâr benî
Şükür cemâlni görmek nasîb imiş cânâ*

mazmûn u me'alin pîrâye-i güftâr-ı hasret- nikât (39^a) ve evrâd-ı

³³ ruhsat : + مافيت H.

³⁴ buldu ki Ü : oldular H.

³⁵ ablak Ü : semend H.

³⁶ sultân Ü : -H.

³⁷ bevâdi Ü : -H.

³⁸ olarak Ü : ederek H.

³⁹ birbirin Ü : birbirlerin H.

⁴⁰ visâl Ü : -H.

zebân-ı şirin-harekât kılup şem'-i sohbet ü ülfetlerin kandil-i mâh gibi sabâha çıkardılar. Çünkü, rûze-dâr-ı şehri hâver rûze-i rûzu tamâma⁴¹ ve eyyâm-ı savm-ı firûzu encâma erişdirüp⁴² 'id eyle-
di⁴³. Pâdişâh-ı 'âlem hilâf-ı 'âde yedi gün 'id eyleyüp,

Beyit

*Birbirinden olmada hûbân yine⁴⁴ gül-çîn-i bûs
'Âşika olsun mubârek hayret-i câvid-i 'id*

zemzemesi cihânı tutdu. Şehr-i şevvâlin on altıncı pazar-ertesi günü serdâr-ı ekrem tarafından Telhisci vekili Ahmed Ağa Suda adasının fethi haberin getirüp,

Beyit

*Ola günden güne kadrin mezîd ey mâh dünyâda
Muvâfık rûzgâr ile Suda olındı deryâda*

(39^b) beşâretiyle huzûr-ı humâyûna şeref-duhûl buldu. Hil'at-ı semmûr ve ihsan-ı mevfur ile kevkeb-i rif'ati menzil-i mâhdan ber-ter oldu. Ol ferâhla üç gün üç gece sûr u sürûr olup neşve-i câm-ı neşât ile def'-i terah kılındı. Sûr-ı evvel tamâm olmadan mâh-ı mezkûrun on dördüncü penç-şenbih günü müştr-i ştr-dil-i sâhib-devlet cenâb-ı 'Alî Pâşâ-yı gazanfer savlet tarafından Karakulak Ahmed bendeleri Aya-Mavra fethi müjdesi ile gelüp ol ştr-i mişe-i saltanatı tebşîr kılup⁴⁵ ol dahî hil'at-pûş-ı 'atıyye-i firâvân ber-dûş olarak huzûr-ı humâyûndan 'avdet eyledi. Ehl-i islâmın kesret-i sûr-ı sürûrdan (40^a) her rûzu 'id ve her şebi kadr-i câvid olup bu fetih için dahî üç gün üç gece donanmâ-yı humâyûn olup mülâzımân-ı dergâh-ı hünkâr ve hüddâm-ı bârgâh-ı sa'âdet-şifâr def gibi sine-germ ve nağme-var hâtir- nerm olup⁴⁶,

⁴¹ tamâma Ü : tamâm H.

⁴² erişdirüp Ü : erişdirdi H.

⁴³ 'id eyledi Ü : -H.

⁴⁴ yine Ü : hemîa H.

⁴⁵ kılup Ü : eyledikde H.

⁴⁶ nağme-var hâtir nerm olup Ü : nağme-i neş'et ile dil-zemm olup H.

Nazım

*Şimdi gönül 'âşık-ı divânedir
Şem'-i⁴⁷ ruhun şevkine⁴⁸ pervânedir
Gıcesî kadîr ve günû bayram olur
Kim ki sana hemdem ü hemhânedir*

terânesini ayyûka peyveste kıldılar. Hüdâvendâ, mâdâme kim,⁴⁹ şehriyâr-ı mülk-i⁵⁰ hâver her rûz darü's-saltanat-ı maşrıktan leşker-i envâr ile iklim-i garba sefer ve her şeb kişver-i garbdan 'asker-i encüm-şümâr ile kalem-rev-i⁵¹ şarka güzer eyleye. Cenâb-ı Hudâvend-i cihân⁵² Sultân-ı âli-şânı (40^b) a'dây-ı dîn üzere mansûr u muzaffer ve düşmen-i bed-hâhın hor u makhûr ve münhezim ü müdemmer eyle.

Beyit

*Siphrin fâriğim vaslınla mâh u âfitâbindan
Garaz 'id-i visâlidir bu ay u gün hisâbindan*

Hâtıme

Piş-ezin çünkü hazret-i dâver-i dîn ü devlet serdâr-ı 'âli-câh u Cem-menzileti cezîre-i Mora fethine 'askeri islâm-ı nusret-encâm ile firistâde eyleyüp kendiler dahi tûğ-ı şevket-furûğ-ı devletin ve bârgâh-ı sa'âdet-penâh-ı saltanatın sahrây-ı⁵³ Timurtâş'da cilveger kılıp 'akabince 'azîmet eylediler. Hasbiyallah eczây-ı vücûd-ı⁵⁴ 'âlemiyân derd-i efkâr-ı nusret u⁵⁵ inhizâm-ı asker-i islâm ile bir mertebe (41^a) inhirâf⁵⁶ buldu kim,⁵⁷ ma'âzallah 'alâ'im-i tezelzül-i bünyâd-ı dîn ü dünyâ ve çeşm-i cihân-bânda âsâr-ı fâimme-i kübrâ nümâyân olup mecnûn u 'âkil meczûb u

47 şem'i ü: şevk H.

48 şevkine Ü: şem'ine H.

49 kim Ü: -H.

50 mülk Ü: -H.

51 kalem-rev: kalem ve H.

52 cenâb-ı Hudâvend-i cihân H: -Ü

53 sahrâ Ü: -H.

54 vücûd Ü: -H.

55 nusret u Ü: + havf H.

56 inhirâf Ü: + ve 'illet H.

57 buldu kim Ü: oldu ki H.

kâmil herkes ü nâkes mebhût ve güsiste nefes olmak mertebelerine varup niçeler zeñ ü ferzendir ve niçeler kendi kendin ol cân-ı 'âlemin muzaffer ü mansur ve şâdmân u mesrûr olmasıyçün kurbân eylemekliği sadakât ve nüzûr makâmında 'ahd u ikrâr⁵⁸ eylediklerinde bu 'abd-i kadîm-i nâçârın himyân-ı iktidârında nukûd-ı nazm u eş'âr ve nukra-i⁵⁹ inşâ vü ebyât-ı⁶⁰ kem-'ayârdan mâ'adâ lâyük-ı nezr-i nusretler olacak direm ü dinâr bulunmamağla her menzil-ki şevketlü efendimin makdem-i humâyûnu ve pây-bûs-ı sa'âdet-makrûnu ile müşerref ola- birer kit'a-ı mevzûn ile (41^b) mürğ-i vahşî-i esâmilerin dâm-ı nazm u imlâyâ ve tâ'ir-i târif-i rûz-ı merrelerin matla'-ı 'azîmetden makta'-ı 'avdet-i ikâmete değin telle-i tertîb ü inşâyâ düşürmekden elyak şükrâne-i ni'met-i nusratlarına liyâkatim olmadığından anı nezr eyledim. Hemân dem ki du'ây-ı niyâz-mendân-ı hulûs-verzân dergâh-ı kâdî'l-hâcâtta icâbete karfın oldu. Bu enmûzec-i⁶¹ naçtze dibâçe-bend-i hamd ü senâ olarak şürûf kılınup lillâhî'l-hamd nihâyet buldu. Bu kâ'ide ma'lûm-ı hâtır-ı sevâb- endiş-i 'ukalâdır ki çendîn mukatta'ât-ı nâ-mutâbrkü'l-elfâz ve'l-evzân yek digere ber-haseb-i esâmî-i nâ-behencâr-ı bül-dâna mugâyir ve nâ-muvâfık oldukda elbette (42^a) her birinde bir efsâne-i bî-mahal bast olunmadan mahâllinde irâd olunması⁶² müte'azzirdir ve peyk-i hâme-i siyâh- câme hayli zamân bihûde gerd-i bevâdî-i inşâ kılınmadan mevki'inde tarz-ı hub ve şekli-i mergûb üzere⁶³ tahrîr kılınması⁶⁴ müte'assirdir. Böyle oisa sühan-sencân-ı çârsûy-i belâgatdan mercûdur ki, her çend ki, reh güzer-i şehri-i ma'nâda lagziş-i pây-ı nâ-hemvâr kilki-kec-reftâra nazarı hurde-bînleri dūş ola destgîri-i afv u iğmaz ile tekerrüm dirîğ buyurmayalar ve harf-endâzî-i ta'n u teşnî'î revâ görmeyeler. Bundan akdem fakîr-i bî-mikdârın nefes-dîrazi-i münşiyâne beyân⁶⁵ ile sebâ'ik-i sühan-ı müstahseni bute-i pertâb-ı endîşede kâl edüp inbik-i hâme-i güher-rîz ile kâleb-i⁶⁶ sañâyife ifrâğ etdiği yokdur. (42^b) Sebeb oldur ki ta'dâd-ı hurûf u rakamîsinden kusûr u küsûru çokdur⁶⁷. Evvelîn meyve-i büstân- tab'ıdır ki henüz hamdır.

58 ikrâr Ü: karâr H.

59 nukra Ü: + nesr u H.

60 ebyât Ü: -H.

61 enmûzec Ü: + çâker H.

62 olunması Ü: olunmak H.

63 üzere Ü: + hîrâmende-i saha H.

64 kılınması Ü: kılınmak H.

65 beyân Ü: -H.

66 kâleb Ü: H.

67 çokdur Ü: evfer evfer oldu-
ğu H.

Ve bu bâbda fakir-i kalilü'l-biçâ'a için "ettegâfûl min ahlâki'l-ki-râm," tamâm 'özl hâh-ı münâsib li'l-makâmdır. Bu bir gül-deste-i hâşâk-âlûd-ı gülzâr-ı belâgâtdır ki feyz-i şebnem-i isti'dâd ve lutf-ı bârân-ı iltifât-ı sultân-ı kerem-mu'tâd ile şâhsâr-ı⁶⁸ nâm-ı dest-âviz-i⁶⁹ gazâda şüküfte olup rişte-i pür-pîc ü tâb-ı hâyâlât-ı bedîhî ile beste ve recây-ı deryûze-i iltifât-ı hidîv-i bende-perver ile bir kaç berk-i sebzi nâçiz-i müstemendâna⁷⁰ ber-dâşte-i pîş-gâh-ı pâdişâh-ı kerem-güster kılınmıştır⁷¹.

Zihî sa'âdet olursa kabûle erzânî

[Beyit]

Çün neşevêd hâdis-i 'âlem tamâm

Bih ki künem hatm-i sühan ve's-selâm

⁶⁸ şâhsâr Ü : + mâ-dürüst H.

⁶⁹ nâm-ı dest-âviz Ü : -H.

⁷⁰ müste'mendâne Ü : + dir ki H.

⁷¹ kılınmıştır Ü : kılınır H.